

Wat doet jouw school met de resultaten van IDP 2.0?

Samenvatting van de resultaten van de gevalideerde toetsen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen voor het einde van het basisonderwijs. Handvatten voor de klaspraktijk.

Elke school in Vlaanderen die gewoon lager onderwijs verstrekt, is verplicht om op het einde van het basisonderwijs bij iedere leerling een gevalideerde toets voor ten minste drie leergebieden af te nemen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen biedt jaarlijks eindtoetsen aan waarmee je als school aan die decretale verplichting voldoet.

We kiezen vanuit onze netwerkorganisatie daarbij uitdrukkelijk voor een breed aanbod en een scherpe focus. Zo bestond het aanbod in het schooljaar 2018-2019 uit toetsen voor deze vijf decretaal vastgelegde leergebieden: wiskunde, Nederlands, mens & maatschappij, wetenschappen & techniek en Frans. Per leergebied leggen we telkens de focus op een beperkt aantal leerinhouden. Dat verhoogt de diepgang en geeft zinvolle informatie om de kwaliteit voor die leerinhouden op te volgen.

Omwille van de coronacrisis beslisten we om op het einde van het schooljaar 2019-2020 dezelfde toetsen ter beschikking te stellen als het jaar voordien.

De resultaten van de toetsen kun je altijd raadplegen aan de hand van een uitgebreid school- en klasrapport. Je vraagt een rapport op via de hyperlink [schoolrapport](#) of [klasrapport](#). In zo'n rapport worden de resultaten van jouw school of klas vergeleken met Vlaanderen en je referentiegroep. Daardoor kun je de data gebruiken in het kader van de interne kwaliteitsontwikkeling in jouw school. Waarin zijn jullie sterk, wat willen jullie borgen en waar zetten jullie (extra) op in?

Daarnaast vind je op de themapagina [Evaluatiebox basisonderwijs](#) in de [databank met evaluatie-instrumenten](#) de analysedocumenten terug. Daarin staan alle vragen en antwoorden met daarbij de gemiddelde resultaten op Vlaams niveau. Ook de geëvalueerde doelen vind je terug in die documenten. Je vindt de link naar het analysedocument telkens per leergebied onder het kopje 'Analyse'.

Frans 2019 & 2020

Deze tekst vat de Vlaamse resultaten voor de gevalideerde toets Frans van het schooljaar 2018-2019 en 2019-2020 samen en biedt enkele handvatten voor de klaspraktijk aan. Die handvatten zijn nuttig voor alle leraren van de basisschool en zijn dus niet enkel bedoeld voor de leraren van het zesde leerjaar.

Gevalideerde toets Frans aan het einde van het basisonderwijs

Resultaten op Vlaams niveau

Schooljaar 2018 - 2019

De gemiddelde score van alle leerlingen die de gevalideerde toets Frans in 2019 hebben gemaakt, is 73 %. In het eerste deel van de toets werd de luistervaardigheid getoetst. De gemiddelde score van de Vlaamse leerling op dat onderdeel is 75 %. Vervolgens werd begrijpend lezen geëvalueerd. Voor die vaardigheid is de gemiddelde score 71 %.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toetsvragen met de gemiddelde resultaten voor Vlaanderen in 2019. In het eigen schoolrapport vind je de schooleigen resultaten terug. Die kun je vergelijken met het gemiddelde van Vlaanderen en met de referentiegroep van jouw school.

FRANS LUISTEREN		FRANS LEZEN	
Vraag 1	78 %	Vraag 11	78 %
Vraag 2	94 %	Vraag 12	63 %
Vraag 3	56 %	Vraag 13	46 %
Vraag 4	81 %	Vraag 14	68 %
Vraag 5	77 %	Vraag 15	73 %
Vraag 6	69 %	Vraag 16	87 %
Vraag 7	48 %	Vraag 17	62 %
Vraag 8	93 %	Vraag 18	95 %
Vraag 9	71 %	Vraag 19	85 %
Vraag 10	83 %	Vraag 20	50 %

Schooljaar 2019 - 2020

De ruwe resultaten van de afgenomen toetsen in 2020 geven slechts een erg beperkte daling aan in vergelijking met 2019. We moeten er echter rekening mee houden dat er heel wat minder scholen deelnamen aan IDP aangezien er in 2020 geen decretale verplichting was. Daardoor kunnen de resultaten een vertekend beeld geven.

De gemiddelde score van alle leerlingen die de gevalideerde toets Frans in 2020 hebben gemaakt, is 72 %. De gemiddelde score van de Vlaamse leerling op het onderdeel luisteren is 75 %. Voor de leesvaardigheid is de gemiddelde score 69 %.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toetsvragen met de gemiddelde resultaten voor Vlaanderen in 2020.

FRANS LUISTEREN		FRANS LEZEN	
Vraag 1	78 %	Vraag 11	74 %
Vraag 2	94 %	Vraag 12	62 %
Vraag 3	56 %	Vraag 13	43 %
Vraag 4	82 %	Vraag 14	68 %
Vraag 5	79 %	Vraag 15	70 %
Vraag 6	69 %	Vraag 16	86 %
Vraag 7	46 %	Vraag 17	59 %
Vraag 8	93 %	Vraag 18	94 %
Vraag 9	70 %	Vraag 19	84 %
Vraag 10	83 %	Vraag 20	49 %

Samenvatting op basis van de resultaten van 2019

De resultaten van 2020 zijn vergelijkbaar met deze van 2019.

Luisteren

Op het einde van het basisonderwijs verwachten we van onze leerlingen dat ze een mondelinge boodschap in het Frans die voor hen bestemd is, begrijpen. Dergelijke boodschappen kunnen informatief, prescriptief, narratief en artistiek-literair zijn.

De leerlingen voeren bij die tekstsoorten verschillende taaltaken uit. Eerst moeten ze globaal luisteren om het onderwerp te bepalen. Vervolgens luisteren ze gericht, zodat ze de gedachtegang kunnen volgen. In de luistertoets zitten opgaven die nagaan of leerlingen erin slagen die taken uit te voeren met verschillende tekstsoorten.

De luistertoets bestond uit vijf vragen waarvoor de leerlingen globaal moesten luisteren: ze beluisterden de geluidsopname eerst tweemaal en kregen daarna de opgave en de antwoordmogelijkheden te zien. Daarna volgden vijf vragen waarbij de leerlingen gericht moesten luisteren: de opgave en de antwoordmogelijkheden waren zichtbaar tijdens het beluisteren van de geluidsopname.

Voor acht van de tien opgaven scoorden de leerlingen behoorlijk tot zeer goed. Met twee opgaven hadden ze het moeilijker, eentje van globaal luisteren en eentje van gericht luisteren.

Bij globaal luisteren scoorde deze opgave zeer goed:

Doel T0mf1: Onderwerp bepalen in artistiek-literaire teksten

Je hoort een liedje.

Transcriptie:

1,2,3, nous irons au bois

4,5,6, cueillir des cerises

7,8,9 dans mon panier neuf

10,11,12, elles seront toutes rouges

Wat leer je met dit liedje? (% Vl.)

A. een dansje (2%)

B. het alfabet (2%)

C. over het bos (2%)

D. tellen (94%)

Geen antwoord (0%)

De tekst die de leerlingen te horen kregen, is een kort aftelrijmpje waarin duidelijk geteld wordt. Kinderen zijn al op erg vroege leeftijd vertrouwd met dat soort rijmpjes, ook al is het in het Nederlands. Daarnaast leren ze ook al snel, vaak nog voor het vijfde leerjaar, tellen in het Frans. Het is dus niet vreemd dat ze op die vraag erg goed scoren.

Bij globaal luisteren scoorde deze opgave minder goed:

Doel TOMf1: Onderwerp bepalen in informatieve teksten

Tijdens het taalkamp Frans doe je mee aan de quiz.

*Transcriptie: Attention, écoute bien la question.
Quel est le cinquième mois de l'année?*

Waarover gaat de vraag? (% Vl.)

- A. over de seizoenen (13%)
- B. over de maanden van het jaar (56%)**
- C. over de dagen van de week (14%)
- D. over de feestdagen (16%)
- Geen antwoord (1%)

Die opgave bestaat uit een zeer korte tekst, in de vorm van een vraag. De sleutelwoorden in de mondelinge boodschap zijn 'mois' en 'année'. Een mogelijke verklaring voor het minder goede resultaat voor die vraag, is de woordenschatkennis. Als leerlingen specifieke woorden onvoldoende beheersen, kunnen ze niet afleiden waarover de vraag gaat. De maanden van het jaar worden regelmatig geoefend. De leerlingen herkennen ze meestal goed en kunnen ze vlot opnoemen. Het woord 'un mois' zelf gebruiken ze waarschijnlijk in mindere mate.

Bij gericht luisteren scoorde deze vraag zeer goed:

Doel TOMf1: Gevraagde informatie selecteren in narratieve teksten

Céline is nieuw in de basketclub. Ze komt uit Wallonië en spreekt thuis Frans.
Ze stelt zichzelf voor.

Transcriptie: Bonjour, je m'appelle Céline Durant. J'ai 11 ans. Je viens d'Arlon. Maintenant, j'habite à Bruxelles. J'adore jouer au basket. J'aime jouer des matchs, surtout quand on gagne.

Wat vertelt ze NIET? (% Vl.)

- A. Dat ze een hond heeft. (93%)**
- B. Hoe ze heet. (2%)
- C. Waar ze woont. (2%)
- D. Wat ze graag doet. (3%)
- Geen antwoord (0%)

Ondanks het feit dat het een negatief gestelde vraag is, scoren de leerlingen zeer goed voor die vraag. De leerlingen moeten aandachtig luisteren wat Céline wel vertelt en dat volgen in de omschrijving van de antwoordmogelijkheden om daarna te kunnen aanduiden wat ze niet heeft verteld. Dat is geen gemakkelijke opdracht. Zichzelf of iemand anders voorstellen wordt in vele klassen echter regelmatig geoefend en dat werpt duidelijk zijn vruchten af. De leerlingen beheersen de woordenschat en zinsstructuren uitstekend en zijn dan ook in staat om het juiste antwoord af te leiden.

Bij gericht luisteren scoorde deze vraag minder goed:

Doel TOMf1: Gevraagde informatie selecteren in informatieve teksten

Tijdens zijn vakantie in Frankrijk hoort Mattis dit bericht op de radio.

Transcriptie: Le samedi 18 juillet, le club des cyclistes organise une grande course à vélo. Tout le monde peut participer à partir de 6 ans. Il y a beaucoup de surprises à gagner : des casquettes, des t-shirts et des montres ! Pour plus d'informations, rendez-vous sur le site www.clubdescyclistes.fr.

Men kondigt een loopwedstrijd aan. **Juist/Fout (56% correct)**

De zus van Mattis is acht jaar. Zij mag deelnemen aan de wedstrijd. **Juist/Fout (60% correct)**

Juist of fout? (% VL.)

Goed (48%)

Fout (52%)

Geen antwoord (0%)

Dat is een meervoudige vraag. Opdat hun antwoord juist gerekend zou worden, moeten de leerlingen beide vragen correct beantwoorden. Het gaat om een iets langere boodschap waarbij de leerlingen niet alle woorden kennen. Dat is ook zo in het echte leven. Mogelijk heeft een aantal leerlingen de pedalen verloren, omdat ze vertalend luisteren en blokkeren zodra ze een woord niet kennen. Daardoor kunnen ze de rest van de boodschap niet meer volgen.

Lezen

Net als bij luisteren verwachten we van de leerlingen dat ze op het einde van het basisonderwijs een voor hen bestemde schriftelijke boodschap in het Frans begrijpen. Ook dat doel omvat vier tekstsoorten (informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten). Daarbij moeten de leerlingen vier taaltaken kunnen uitvoeren: het onderwerp bepalen, de hoofdgedachte achterhalen, de gedachtegang volgen en informatie selecteren. In de leestoets zitten opgaven die nagaan of leerlingen erin slagen die taken uit te voeren voor de verschillende tekstsoorten.

Bij begrijpend lezen behalen de leerlingen voor acht van de tien opgaven behoorlijk tot zeer goede resultaten. Met twee opgaven hebben ze het beduidend moeilijker.

Deze vraag scoorde goed:

Doel TOSf1: Hoofdgedachte achterhalen in artistiek-literaire teksten

Vincent is te laat op school omdat hij gedroomd heeft.

Waarover heeft Vincent gedroomd? (% VL.)

A. Dat hij op school zat. (2%)

B. Dat hij naar een voetbalwedstrijd keek. (95%)

C. Dat hij met zijn vriend speelde. (1%)

D. Dat hij in een show op de televisie speelde. (2%)

Geen antwoord (0%)

De meeste leerlingen beantwoorden die vraag goed, ondanks het feit dat ze het antwoord niet uit de afbeelding kunnen afleiden. Ze zijn verplicht om de tekst te lezen om de vraag te kunnen beantwoorden. Door op zoek te gaan naar herkenbare woorden, zoals 'un match de foot' en 'la télé', vinden ze het juiste antwoord.

Onderstaande vraag waarbij de leerlingen informatie moesten selecteren, scoorde slecht.

Doel TOSf1: Gevraagde informatie selecteren in informatieve teksten

Tijdens de paasvakantie heb je vier keer afgesproken met je vrienden. Tijdens één van die momenten willen jullie minigolf gaan spelen. Bekijk hiervoor de openingsuren van de minigolf.

Période scolaire	Mercredi	14h00 – 19h00	
	Samedi	14h00 – 18h00	
	Dimanche	14h00 – 18h00	
Vacances scolaires:	Mardi et mercredi	14h00 – 18h00	
	<i>Toussaint</i>		
	<i>Noël</i>		
	<i>Carnaval</i>	Jeudi et vendredi	10h30 – 12h30
	<i>Pâques</i>		14h30 – 18h00
	Samedi et dimanche	13h00 – 18h00	
	Fermé: lundi		
Vacances d'été	Tous les jours	09h00 – 21h00	

Wanneer kunnen jullie minigolf gaan spelen? (% VL.)

- A. Op maandag van 14 uur tot 16 uur. (24%)
- B. Op dinsdag van 10 uur tot 12 uur. (17%)
- C. Op donderdag van 15 uur tot 17 uur. (46%)**
- D. Op zaterdag van 11 uur tot 13 00 uur. (12%)
- Geen antwoord (1%)

Voor die vraag moeten leerlingen een beroep doen op meerdere vaardigheden. Naast het inzetten van de nodige woordenschat om de inhoud van de affiche te begrijpen, moeten ze ook de tabel met de openingsuren kunnen interpreteren.

Mogelijk hebben veel leerlingen de vraag niet correct kunnen beantwoorden omdat het antwoord niet letterlijk in de tekst te vinden is, ook al zijn de openingsuren weergegeven in cijfers.

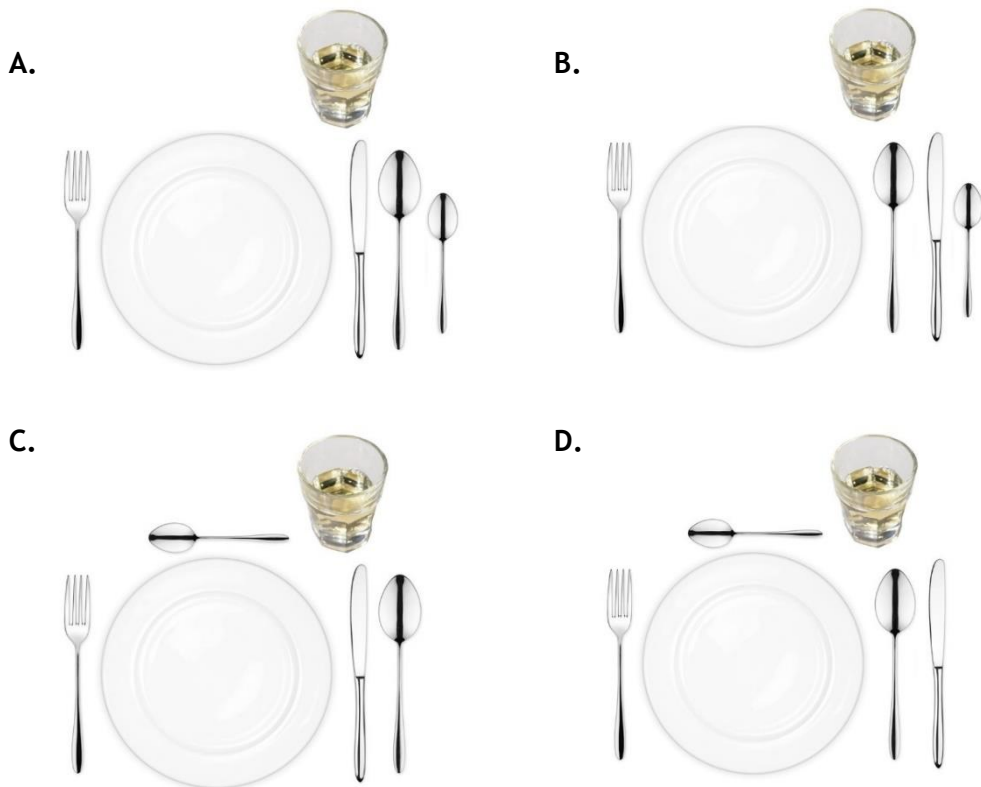
Onderstaande vraag over het volgen van de gedachtegang in een sturende tekst scoort matig:

Doel TOSf1: Gedachtegang volgen in prescriptieve tekst

Tijdens het taalkamp Frans moet je samen de tafel dekken. Op de tafel ligt een blad met de uitleg hoe je alles moet leggen.

D'abord, tu mets une assiette sur la table. A gauche de l'assiette, tu mets une fourchette. A droite de l'assiette, tu mets un couteau. A droite du couteau, tu mets une cuillère à soupe et la petite cuillère à dessert. Au-dessus de l'assiette, tu mets le verre.

Op welke prent is de tafel juist gedekt? (% VI.)

A. (50%)

B. (7%)

C. (31%)

D. (12%)

Geen antwoord (0%)

Bij een oefening naar het volgen van de gedachtegang is het de bedoeling om na te gaan of de leerlingen de boodschap volledig lezen. De keuze van de antwoordmogelijkheden is daarop ook afgestemd. Bij die vraag is het de bedoeling om de verschillende stappen in de tekst te volgen om tot het goede antwoord te komen. De gebruikte woordenschat mag daarbij geen problemen veroorzaken. De foto's tonen verschillende mogelijke tafelschikkingen. Aangezien antwoord C volgens de etiquette is, zullen de leerlingen die schikking het vaakst tegenkomen in het dagelijks leven. Het lijkt er dan ook op dat heel wat leerlingen zich door hun achtergrondkennis laten leiden hebben en de tekst niet (volledig) gelezen hebben.

Handvatten voor de klaspraktijk

Er zijn drie belangrijke didactische principes voor het werken aan de luister- en leesvaardigheid in het Frans.

Oefen de verschillende taaltaken met verschillende tekstsoorten

Zowel voor luisteren als lezen is het nodig om de leerlingen alle taaltaken te laten oefenen met een voldoende gevarieerd aanbod. Voor lezen kan dat onder meer een mededeling, een reclameboodschap, een (zeer) kort verhaal, een beschrijving, een recept, een spelregel, een gedicht, een lied, een affiche, een stripverhaal, een mail, een kattenbelletje of een uitnodiging zijn. Voor luisteren is het belangrijk om zowel luisterfragmenten als beeldmateriaal te gebruiken. De leerlingen worden immers vaak geconfronteerd met visuele boodschappen.

Meer informatie over de tekstsoorten vind je op de [ZillSite](#).

Sta als leraar zelf model om de strategieën te oefenen

Om leerlingen mondelinge en schriftelijke boodschappen te leren begrijpen, is het van groot belang om hun strategieën aan te reiken. Daarbij speelt **modeling**, waarbij je als leraar model staat, een cruciale rol.

Bij de leerplandoelen T0mf1 en T0sf1 is modeling opgenomen in de eerste ontwikkelstap van de leerlijn. Door voor de leerlingen model te staan en hardop na te denken over de aanpak van een luister- of leestaak, leren de leerlingen welke vragen zij zich moeten stellen bij het beluisteren of lezen van een boodschap. Ze leren dat ze niet elk woord van een tekst moeten begrijpen, maar dat ze aandacht moeten hebben voor de woorden die ze wel kennen of herkennen (transparante woorden) om het onderwerp van de boodschap te kunnen afleiden of de informatie te kunnen selecteren. Aan de hand van modeling door de leraar worden de leerlingen ook gestimuleerd om na te denken over wat ze al over het onderwerp weten en zo hun voorkennis te activeren. Ze leren ook gebruik te maken van relevante informatie in prenten of beelden en aandacht te hebben voor omgevingsgeluiden. Kortom, alle strategieën die ze inzetten bij het begrijpen van hun thuistaal leren ze ook gebruiken om een mondelinge of schriftelijke boodschap in het Frans te begrijpen.

Mogelijke vragen die modeling kunnen ondersteunen:

- Wat zal en/of wil ik te weten komen?
- Wat leid ik al af over de inhoud uit de inleiding, uit de vraag?
- Welke woordenschat kan ik verwachten?
- Welke voorkennis heb ik? Wat weet ik al?
- Welke woorden (her)ken ik al?
- Waarover zou de tekst kunnen gaan? Waarom? Uit welke woorden leid ik dat af?
- Wat kan ik afleiden uit de afbeelding of de beelden?

Door met de leerlingen op die wijze luister- en leesopdrachten aan te pakken, geef je hun handvatten om die strategieën meer en meer zelf in te zetten om mondelinge en schriftelijke boodschappen beter te begrijpen. In de Zill-bib vind je [een praktijkvoorbeeld](#) waarin modeling toegepast wordt.

Zorg voor een stevige verankering van de woordenschat

Het is belangrijk dat de leerlingen de nodige woordenschatkennis vlot kunnen inzetten voor het begrijpen van een mondelinge en schriftelijke boodschap in een vreemde taal. Een taal beheersen houdt in dat je een zo groot mogelijke woordkennis kunt gebruiken in een normale communicatie. Een goede beheersing van de woordenschat zorgt ervoor dat leerlingen bij het beluisteren of lezen van een boodschap zich eerst richten naar wat ze wel al begrijpen om zo de nodige informatie te achterhalen. Zo zijn ze minder snel uit het lood geslagen, ook als ze niet alles hebben begrepen.

Een taal leer je niet door ze enkel te horen en te lezen, maar ook en vooral door ze **actief** te gebruiken. Regelmatig herhalen is essentieel voor een goede verankering. Losse woorden of woordenrijtjes die de leerling slechts één keer oefent, zijn zo weer vergeten. Bied de leerlingen dus zoveel mogelijk kansen om in alle vaardigheden te oefenen. Hoe meer ze de woordenschat die ze geleerd hebben in verschillende contexten en situaties kunnen gebruiken, hoe beter de taal verankerd wordt.

De toetsontwikkeling, -afname en -analyse werden gecoördineerd door [Marijke De Meyst](#). De samenvatting en handvatten werden opgesteld door [Goedele Vandommele](#), [Jan Tilley](#), [Greet Van Mello](#) en [Sabine Jacobs](#).

